

Posudek

diplomové práce **Jany Zýchové** na téma

„Právo dítěte znát svůj genetický původ“

Předložená diplomová práce obsahuje 70 výkladových stran včetně úvodu a závěru. Je rozdělena do 7 kapitol, v nichž autorka podává systematický výklad právní a společenské problematiky zvoleného tématu své diplomové práce. První kapitolu autorka věnuje výkladům obecným, jež se týkají jednak teoretických otázek a jednak požadavků obsažených v Úmluvě o právech dítěte, týkajících se této právní úpravy.

Autorka tuto kapitolu pojala poměrně důkladně, reaguje i na některé kritické výhrady k Úmluvě, uváděné v souvislosti s ochranou lidských práv. Oceňuji v tomto bodě autorčinu svědomitost, i to, že k této kritice zaujímá vlastní názor (srov. 22).

Kapitoly 2 a 3 jsou věnovány jednak problematice určování rodičovství, jednak problematice osvojení. Autorka provádí stručný rozbor de lege lata. Pokud jde o obě kapitoly, směřuje pak její výklad k problematice práva dítěte znát svůj genetický původ. Autorka zkoumá, jak dalece česká úprava klade či neklade překážky event. dospělému člověku poznat svůj genetický původ.

Sympatické na práci je, že autorka se zabývá i nejnovějším postojem Ústavního soudu k popírání otcovství. Kladně hodnotím i to, že ke každé z těchto dvou kapitol diplomantka připojuje dílčí závěr.

Poměrně rozsáhlou je čtvrtá kapitola, v níž se zabývá autorka problematikou asistované reprodukce. V první řadě zejména v souvislosti s dárcovstvím spermatu vznikají téměř neřešitelné otázky vztahující se ke znalosti původu dítěte, je-li dodržován požadavek anonymity dárce.

Dále se autorka snaží vypořádat s právní problematikou tzv. náhradního mateřství. Jde o problematiku velmi obtížnou, kterou se snaží různé evropské úpravy nějak vyřešit. Zde bych chtěla upozornit autorku na jeden článek, který v použité literatuře neuvádí, který je významný pro poznání britské úpravy náhradního mateřství (Frinta, O.: Pojetí rodičovství a mateřství v britském právu. In: Hamul'ák, J., Martvoň, A. (eds.): Mílniky práva v stredoeurópskom priestore, 2009. 1. vydání. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2009, s. 184-190).

I v této kapitole je sympatický autorčin přístup ke zkoumané problematice, který není pouze popisný. Autorka naopak pokládá některé důležité otázky a snaží se k nim vyjádřit svůj názor. I v této kapitole je připojen dílčí závěr.

Méně rozsáhlá je kapitola pátá, v níž podává autorka výklad o anonymních porodech a porodech s utajenou totožností matky. Dále se zde věnuje problematice tzv. diskrétního porodu. Podanému výkladu o těchto posledních tj. diskrétních porodech, plně nerozumím – mohla by takto porodit vdaná žena, aniž by posléze v rodném listě dítěte nebyl vůbec uveden

její manžel? Případně pokud by takové dítě bylo osvojováno by se nevyžadoval manželův souhlas?

Velmi zajímavý je dílčí závěr k této kapitole. Autorka v něm, mimo jiné, porovnává společenskou akceptaci interrupce a opuštění dítěte po utajeném anonymním či diskretním porodu. Autorka sama se netají svým nesouhlasným postojem k interrupci. Tu je však třeba připomenout, že provedení interrupce v lékařském zařízení je zákonem povoleno jen do určitého počtu týdnů života plodu. Jde tedy o přerušeni dalšího vývoje plodu, který ještě není dítětem, tedy jedincem schopným samostatného života. Nicméně je známo, že právní a morální hodnocení přerušeni těhotenství se v různých společnostech často výrazně liší. Osobně se domnívám, že přístup biologický a zdravotní je zde na rozhodujícím místě.

Velmi pozitivně hodnotím výklad podaný v šesté kapitole o tzv. baby boxech. Autorka se snaží s touto obtížnou právní a společenskou problematikou vypořádat na úrovni. K výkladu mám ovšem jednu podstatnou připomínku týkající se výkladu podaného na str. 66 o činnosti Fondu ohrožených dětí poskytujícího „službu anonymního převzetí novorozence“. Bylo by totiž na místě, aby autorka porovнала v čem tuto činnost FODu podrobil kritice. V závěru v této kapitole autorka reaguje zejména na rozsáhlou literární kritiku baby boxů, a vyslovuje též svůj názor.

Pozitivně hodnotím kapitolu sedmou věnovanou úvahám de lege ferenda, autorka v ní podává některé svoje návrhy, stejně tak jako v závěru práce, v němž obhajuje právo člověka znát svůj genetický původ.

Dále k práci uvádím, že autorka vychází z bohaté především časopisecké literatury i webových stránek, jejichž obsah přesně označuje. Autorka pečlivě a svědomitě použitou literaturu cituje a uvádí prameny na jednotlivých stránkách. Postup vyhotovení této diplomové práce jsem sledovala při několika konzultacích, které autorka se mnou vedla, a shledala jsem při tom, že její zájem o zkoumané téma je velmi intenzivní. Autorce nic podstatného nevytýkám (možná snad použití téměř nepatrně lidovějšího slova např. „šikovnější“ – lépe by znělo vhodnější). Práci jako plně odpovídající svým rozsahem i obsahem předepsaným požadavkům doporučuji k ústní obhajobě, autorka necht' se vysloví k připomínkám uvedeným v tomto posudku.

V Praze dne 30.8.2011

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc.

Konzultant diplomové práce